

DOBROGEA AZINĂ

ABONAMENTE:

Pe un an . . . . . 8 Lei

Pentru preoți și învățători . . . . . 6 "

Anunțuri și Reclame după învoială.

Organ săptămânal al Tinerimei Dobrogene

DIRECTOR-PROPRIETAR

CONST. N. SARRY

Redacția și Administrația str. Dobrobaterilor 11

DARUL JUBILIAR AL GUVERNULUI PENTRU DOBROGEA I

Văzînd de aproape acest popor laborios și harnic, mă simt fericit, putînd contribui la realizarea legitîmelor sale dorințe; căci prin credința lor, dobrogenii ne dau dovadă, că merită o soartă mai bună.

Cu plăcere și dragoste reînnoiesc mulțumirile și simțimintele de solicititudine ale guvernului pentru viitorul Dobrogei! — Ast-fel ne-a cîntat Primul Sfetnic al M. Sale, cu ocaziunea vizitei ce a bine-voit a face prin această parte a țării, anul trecut.

Și cum ar fi putut actualul guvern contribui mai bine la realizarea legitîmelor dorințe ale acestui popor, care merită o soartă mai bună, și cînd ar fi avut o ocaziune mai nimerită de a ne dovedi simțimintele sale de solicititudine pentru viitorul Dobrogei, de cît în acest an jubiliar — cînd se sărbătorește domina muncii, a devotamentului și a înțelepciunii?

Și era cu atît mai de așteptat un dar cu această ocaziune, cu cît acest popor laborios și harnic i se promisese de către actualul guvern, pentru anul acesta, emanciparea politică!

Iar Guvernul Majestații Sale, în înalta solicititudine ce ne o poartă, nu-și putea înstreina cu desăvîrșire simpatia ce prînsese a câștiga printru noi, și de aceea s'a gîndit la compensațiune!

În adevăr: Ce dar mai prețios ar fi putut el oferi Tulceștilor, de cît linia ferată, care să pună în legătură județul lor cu restul țării? Ei bine, se știe că s'a făcut tot posibilul, pentru ca această lucrare să rămînă un simplu proiect în cartoaiele Ministerului lucrărilor publice!

Dar nici Constanțenii nu puteau fi lăsați mai prejos; trebuia ca să li se astupe și lor gura, cu o cît de slabă mărturie de dragoste și solicititudine. Și n'a stat mult pe gînduri Guvernul M. Sale. Le-a trîntit în spinare un nou impozit, sub forma unei supra-taxe, pe articolul esențial al vieții lor economice — lovitura de grație care s'ar fi putut da vr'o dată populațiunii din primul port al României la Marea Neagră.

Iată darurile, cu care a căutat actualul guvern să ne lego amintirea de acest an, în care se sărbătorește de către întreaga

țară, implicit și de noi, dobrogenii, 40 ani de domnie al M. Sale Regelui Carol I.

Calul de dar nu se caută la ochi — zice proverbul. Primim și noi aceste daruri, așa cum sunt, ca o scumpă amintire de vitregia Guvernului, care ne-a promis între altele și drepturile politice!

Și cu toate acestea, însuși d. Cantacuzino spunea, că „acest popor laborios și harnic ar fi meritînd o soartă mai bună!”

Fățărnice și... politicianism...

Const. N. Sarry

Risipă, căpățuială, ori...!

Cu toate ușile zăvorite și perdelele lăsate, cu toate amenințările și furia deslănțuită contra funcționarilor Primăriei, cărora li s'a interzis de a ne mai da chiar bună-ziuă, cu toate aceste măsuri la care nu ar recurge niște oameni cu conștiința împăcată, totuși răușim din cînd în cînd să pătrundem prin culisele ospelului nostru comunal, și dăm ast-fel în vileag cîte-va din cele ce se pun la cale acolo.

Sunt, relativ, bagatele acestea: „grosul” e păzit bine de către mamelucii municipiului nostru.

Decizia Consiliului

E vorba de orchestra de la Casino comunal.

Pînăcum aceasta n'a necesitat de cît maximum 5000 lei anual.

În anul acesta, Primăria găsește cu cale să angajeze o orchestră cu mai mult de cît indoitul acestei sume.

Iată cum justifică d. Primar, în ședința Consiliului de la 18 Martie a. e., acest spor la cheltuieli.

Cităm textul:

„Greutatea de la acest capitol, va sta — spunea d. Primar — în prevederea alocațiunii pentru orchestra Casino-ului. Anul acesta, cu Expozițiunea Națională de la București, au fost angajate mai toate orchestrele mai de seamă. M'am adresat mai din timp la mai mulți conductorii de orchestre și mi-au spus că sunt legați de alte contracte.

„În vremea aceasta însă, am căpățat făgăduința unui artist cunoscut, d. Mezetti, directorul conservatorului de la Iași, că se poate pune la dispozițiunea noastră cu orchestra Conservatorului.

„D. Mezetti ne poate organiza o orchestră compusă din 35 persoane, care să ne cînte de la 1 Iulie pînă la 15 Septembrie.

„D. Mezetti ne cere însă pentru această suma globală de 13.000 lei.

„Consiliul după un schimb de păreri și în urma unei discuții stăruitoare (sic) votează pentru orchestra Casino-ului suma de 13.000 lei.”

Oferta d-lui Dinicu

Ce se întimplă însă?

În ziua de 27 Mai, d. Dinicu, profesor la Conservatorul din București, un artist cu renume european, se oferă telegrafic ca să se angajeze cu

o orchestră de 28 persoane, pentru suma de 7.000 lei.

Răspunsul Primăriei

La aceasta d. Adam, secretarul Primăriei, din ordinul d-lui Bănescu, răspunde:

No 2461, din 28 Mai a. e.

D. Primar va lipsi din Constanța trei zile, la întoarcere va lua cunoștință de telegrama D-r. și va aviza.

Din însuși textul telegramei reiese starea sufletească a mincinosului și a omului de rea credință.

„D. Primar va lipsi”. Va să zică se găsea, la primirea telegramei, în localitate și putea „lua cunoștință și aviza”.

D. Primar însă, a plecat cu mult mai tîrziu, după cum se va vedea îndată.

Contractul cu d. Mezetti

În același timp se dă o telegramă particulară d-lui Mezetti la Iași, care vine în ziua de 1 Iunie, iar în ziua de 2 Iunie, se semnează contractul No. 2762 cu următoarele condițiuni:

Orchestra va fi compusă numai din 26 persoane.

Prețul angajamentului este de 13.000 lei.

Termenul de două luni de zile.

CONCLUZIE

Din cele de mai sus putem conchide următoarele:

1) S'a mistificat adevărul, atunci cînd s'a afirmat în Consiliu, că nu se mai găsește conductorii de orchestre în Capitală.

2) S'a refuzat o ofertă cu 28 persoane și prețul de 7.000 lei și s'a preferat alia cu 26 persoane și cu 13.000 lei.

Risipă, căpățuială, ori...?

Dar vom reveni.

O chestie delicată

Se știe, că la pavilionul Dobrogei de la Expoziția din Capitală, cu organizarea secției mahomedane a fost însărcinată o femeie, D-na Ismail Pașa — așa au numit-o gazetele bucureștene, care s'au ocupat într'un mod deosebit de d.să.

Atențiunea cu care a fost înconjurată această doamnă, căreia i s'au deschis largi chiar porțile Palatului, ne șilește a ne face ecoul a tot felul de versiuni ce circulă pe socoteala d-sale și care, dacă s'ar adevări, ar constitui un adevărat scandal public.

Pentru aceasta, facem atenție foaia oficioasă din localitate, invitînd-o, ca cu mijloacele ce dispune, să controleze dacă e adevărat:

1). Că d-na Ismail Pașa e una și aceeași persoană cu Liza Herșcu?

2). Ca această doamnă, după ce a fost modistă la Silistra, s'a instalat acum 10 ani la Cernavoda, unde a profesat meseria de cîntăreașă la bereria Fraților Pușchilă?

3). Că în urmă acum 7 ani, stabilindu-se la Medgidia, a exercitat aceiași meserie la cafeneaua d-lui Anton Suridache?

4). Că acolo la Medgidia, s'ar fi convertit la mahomedanism?

5). În sfîrșit, dacă d-na Ismail Pașa e una și aceeași persoană cu „femea turcă din Medgidia, ale cărei moravuri ușoare erau de notorietate publică, și pe care — pretindea oficiosul confrate, în numărul său de la 30 Aprilie a. e., sub o impulsione de curiozitate neobișnuită, d. Vărnăv, fost prefect, ar fi prezentat-o M. S. Reginei, cu ocazia vizitei făcută acum 2 ani orășului Cernavoda”?

Cazul e de o extremă gravitate, și prezintă o deosebită importanță, așa că insistăm pe lîngă foaia oficioasă, să bine-voiască a da deslușiri opiniei publice intrigate, cît mai neîntîrziat.

Vom considera și tăcerea drept un răspuns, cînd vom întreprinde noi investigațiunile noastre.

Chestiunea e în același timp și delicată, pentru aceasta facem toate aceste rezerve.

EPIGRAMA

UNEI FRÖEBELIENŢE

Esti frumoasă, esti deșteaptă.
Un talent, o fire rară (?)
Dar mă mir, ce caști atunci
Să-ți perzi timpul pe la țară

P. A. Călescu

O Mică răfuială

(Scrisoare deschisă)

Stimate domnule Costacea

Faceți parte din acea clasă de oameni, pentru care de mic am învățat să am un cult, căci după părinți, pe ei i-am cunoscut și i-am iubit. Trebuie, ca un dascăl, ori-care ar fi dinșul, să-mi pricinuească o mare durere sufletească, pentru ca să mă revolt și să ridic glasul în contra-i.

Așa se prezintă cazul cu D-roastră și am fiint să fac această introducere.

Dacă această răfuială — dași-mi vă rog, voie s'o numesc ast-fel — vine tîrziu, e că tîrziu mi-a parvenit la cunoștință și mobilul care a provocat-o. De cît, nici acum nu strică.

Cu ocazia conferinșelor învățătorilor, din anul acesta, în calitate d-roastre de revizor școlar, ați eruzut de curiozitate să bateți cu pumnii în catedră — ca în fața servitorului pe care vi-l plătește Primăria — și să porunciți că interziceți — citez curvă! cu cuvînt — învățătorilor de a a citi foile locale, de oare-ce ele ar fi scrise de oameni răi, sau streini de neam!

Nu mă simt cîtuși de puțin scu musca pe căciulă, cum însă mult loc de joc nu încap, aluziunea e, vădit, la adresa prec stimabilului domn Searlat Vărnăv și a subsemnatului.

D. Vărnăv om rău! Prin opunere, d. Costacea om bun.

Ei nu cunosc de cît o speșă de rieșuitoare „bune”: acelea care nu

muce? De cit, d-le Costacea, cinele care se gudură pe lingă primul venit — fie el chiar d. Băneanu — pentru un os de roz, și care nu muce? De rău-ficături, acela mănincă de geaba plina stăpînului său! Acela nu mai merită nici numele de cine: acela-i javră!

Eă, strein de neam! De ce? Fiindcă mă numește Sarry!

D-voastră, Român de vișă veche! De ce? Fiindcă astăzi vă găsiți cu numele de Costacea!

După teoria D-voastră, ar urma, că Alexandru Lahovary a fost strein de neam, iar d. dr. Zissu să fie român neaoș; Menelas Ghermani, grec, d. Dabo, român pur sang!

Acestea însă sunt lucruri prea abstracte pentru D-voastră, și de aceea trec la lucruri mai reale.

Învățătorii din județ au organizat târna și primăvara aceasta, fie-care în satul său, cîte o serbare, al căror produs în cea mai mare parte a fost vărsat la rezizorat, spre a se constitui un fond, cu care să se întreprindă o excursiune, după terminarea conferințelor. Știți mai bine de cit mine, că cea mai mare parte dintre învățători — și cîi mai aleși dintre dîșii — au declinat onorarea de a vizita Iași sub conducerea d-voastră și deși au înțeles că banii pentru acest scop, dîșii au preferat să se întoarcă la vetrele lor. Las cititorilor să aprecieze aceste abțineri ostentative. În schimb, d-voastră ați încercat vagoanele cu neamul d-voastră, care — să vă trăiască! — e destul de numeros (vre-o nouă la număr) — nu mai vorbesc de alte persoane absolut streine — și vași dus în excursiune.

Aceasta, d-le Costacea, în limbajul cel mai parlamentar, se numește „pomană națională” și unii pomanagi naționali s'o știți — nu-i e erlat să vină în mîna cumpînii sentimentelor naționale ale altora.

Dacă vă acuz de un lucru, e că d-voastră, dascăl acum hătrîn, v'ați înrolat elev la o nenorocită școală, în al cărei cap figurează un om care nu mai are ce pierde, și aceasta vă va duce din greșală în greșală.

În schimb însă simt o mișcare, că corpul învățătoresc din județul nostru numără clemente, care nu pot fi tirite în prăpastie de nevolnicia d-voastră.

Al D-voastre după considerație
Const. N. Sarry

CITE-VA CONSTATARI

asupra

INVĂȚĂMÎNTULUI PRIMAR RURAL

din DOBROGEA

— Urmare —

Spusei că și școlile particulare rurale, întreținute de săteni, sunt asimilate în totul, celor de cătun. Dar aici stăm și mai rău. Învățătorul cerșește leafa de la locuitorii, stînd cu ei la tocmală zile și săptămîni întregi, pierzînd prestigiul său și ducînd o viață cit se poate de rea. Un normalist, fiind angajat anul acesta la un sat, a părăsit postul, fugînd în lume, căci era expus să n'aibă ce mîncă. Cu modul acesta, la ce instrucțiune temoinică, ne putem aștepta și de la aceste școli?

Din cele expuse pînă acum, să nu se creeze că școlile din cătun sau cele particulare nu sunt folositoare. Ba da! Dar trebuie, cel puțin pentru Dobrogea, organizate astfel, în cit să le dea posibilitatea să-și îndeplinească scopul, ce statul l'a urmărit cu înființarea lor.

Pentru aceasta ar fi bine:

a) Să se unifice salariile învățătorilor de la școlile de cătun; adică toți să aibă cîte 50 lei lunar cel puțin.

b) Să se permită de către Onor Minister, ca școlile de cătun, pe măsură ce completează clasele, să se transforme în școli complete cu 5 clase, astfel ca elevii să nu fie nevoiți să rămîie cu știința primelor 3 clase primare.

c) Să se reglementeze de către autoritatea școlară salariul învățătorilor și modul răspunderii lui de către săteni, la școlile particulare. Dacă se

poate, ar fi bine ca școlii particulare rurale să nu fie. Prin aceasta, nu vreau să zic că trebuie înăbușită inițiativa particulară, ba din contra, trebuie cultivată; dar vorbim de cazuri cînd sătenii se tocmesc singuri fără nici o normă cu învățătorii și apoi n'au cit vor și cînd vor.

De cit așa, mai bine lipsă cu școlile particulare, căci ele atrică mai mult de cit aduc vre-un folos.

e) Să se numească la școlile cătunale și particulare normalisti, cărora nu-le-a venit încă rîndul, să fie numiți cu titlul provizoriu, și în lipsa lor persoane care au mai fost în învățămînt și să se ceară strict cele 4 clase secundare.

e) Pentru bunul mers al acestor școli, să ajute pe învățătorii și comitele, cu cîte o mică subvenție, cum era pe vremuri; pentru toate școlile, în schimbul cărora învățătorul să fie obligat a face școală de adulți, cor-teatru, etc. Și să se milostivească d-nii primari și secretarii a avea o purtare mai omenească cu acești oameni, mai cu seamă, în această parte a țării, unde se cere acest lucru și trebuie să le fie impus chiar și de șofii lor respectivi.

La examenul de secretari comunali, onorata comisiune să aibă în vedere ca pe lingă legile poliției rurale, codul civil, etc. etc., să examineze pe candidații de secretar și asupra legii învățămîntului primar, punîndu-le obligațiunea să îngrijească de instituțiunile culturale din comună, ca de casa lor proprie și să nu fie în seamă micile animozități locale, persocutînd școala. Să se fie bine seamă de rolul delicat cel are Ad-ția în această parte a țării, pentru că și Ad-ția a fost oarecum o piedică pentru dezvoltarea culturală în Dobrogea, cu excepțiunile bine înțelese o vom arăta la timp.

f) O statistică se impune urgent, asupra numărului copiilor de școală, pentru a se ridica unele școli de cătun, plătite cu 40 lei.

Să nu se bazeze pe recensămîntul școlar, căci, în treacău fie zis, nu e făcut bine. Și noi știm, cine sunt vinovații, de nu se fac statisticile de acest fel, exact. În alte țări se fac statistici exacte de găini, găște, porumbel, etc., iar noi pentru copiii noștri și spre folosul țării, nu ne dăm nici o osteneală, ba punem și piedici.

Oamenii noștri de seamă, pe care problema instrucțiunii în Dobrogea, îi preocupă de mult și-au deja stabilit modul lor de vedere, asupra organizării învățămîntului aici. Însă expunerea de mai sus se potrivește oarecum cu realitatea faptelor și dacă nu e tocmat completă, este însă sinceră, și atît face mult.

Dar n'am terminat.

Un dascăl de la țară.

Agitația Gălățenilor

Iată că și Gălățenii au simțit că măsura guvernului cu suprataxa pentru cerealele îndreptate spre portul nostru nu înteste să favorizeze toate porturile dunărene, ci numai Brăila. Uniunea comercială și industrială din Galați s'a întrunit și a întocmit un memoriu pe care l'a adresat d-lui ministru al lucrărilor publice.

Reproducem aci acest document, căci el conține multe date de un interes general.

Memoriul începe prin a aminti că în anul trecut a fost un adovărat dezastru pentru agricultorii noștri și pentru comerțul țării în general din cauza prea marelui aglomerării de vagoane la Constanța.

Pentru a evita ca și în anul acesta să se producă o identică situațiune, memoriul spune că ministrul a avut fericita idee de a urea prețul transporturilor de la unele zone spre Constanța cu cîte 50 lei, ca cu acest chip să se distribuie în mod firesc expedițiunea cerealelor prin cele trei artere de export: Constanța, Brăila și Galați; apoi memoriul adaogă:

Măsura luată ar trebui să fie spre folosul economic al țării întregi, dar ea nu va folosi de cit portul Brăila receditîndu-se acolo în parte ceea ce în anul trecut s'a întimplat la Constanța.

După cifrele cari urmează se observă că numărul vagoanelor dirijate spre Brăila e cu totul superior celor dirijate la Galați și departe de a fi vorba în cifrele ce urmează de vagoanele din țara întregă, ci numai dintr'acele centre care în mod natural ar trebui să aibă avantajele îndreptînd transporturile spre Galați.

În anul 1913-1904 s'ac expediat:

Din Birlad la Brăila 19.118 tone la Galați 10.879, din Ungureni la Brăila 19.145 tone, la Galați 3.220, din Roman la Brăila 9.390 tone, Galați 5.320, din Botoșani la Brăila 8.745 tone, la Galați 1.315, din Dorohoi la Brăila 8.785 tone, la Galați 3.025, din Tîrgu-Frumos 7.725 tone, la Galați 5.525.

Mențîndu-se tariful No 1 cu urecarea de 50 lei pentru Constanța ce se va întimpla? Cerealele dintr'o parte a țării, constantă și firească tributară Brăilei, se vor îndrepta acolo, iar cele din Moldova care în mod natural ar trebui să vie la Galați vor lua tot calea Brăilei. În acest port se vor repeta neajunsurile întimplate în anul trecut prin aglomerația de la Constanța cu tot convoiul de danne pentru țară. Toți factorii economici vor suferi de pe urma neîntrebunțării portului Galați într'o cit mai rațională distribuție a transporturilor bogăției noastre.

Prin urecarea taxei din unele zone pentru cerealele destinate la Constanța s'a tras prima brazdă pentru ca taxele să fie regulatele echitabile împărțiri a transporturilor pe căile noastre de comunicațiune. Dar în starea de lucruri actuală Brăila e preferată. Pentru a completa opera de dreptate, să se ridice tariful cerealelor destinate Brăilei din cel puțin stațiunile de la Birlad și Adjud spre nordul Moldovei, spre a se folosi și gălățenii de binefacerile principiului ce guvernul a început a-l aplica. Nu e spre folosul țării ca să se grămădească la Brăila ca în 1903-904 un număr de 83859 vagoane, iar portul Galați să rămîie neutilizat neprimînd de cit 25502 vagoane. Portul Galați făcîndu-se dreptatea aceasta va putea să-și îndeplinească importanța lui funcțiune în organizmîntul economic al țării.

Acesta e memoriul Gălățenilor și din punctul lor de vedere, dîșii au perfectă dreptate. Luînd însă astfel lucrurile nu rămîie de cit să vin Miziul și să ceară să fie transformat în port de mare.

D. Grădișteanu, dintr'un spirit de dreptate, ar fi capabil s-o facă și pe asta!

Suspendăm interviurile și în numărul viitor vom publica un act în chestiunea Societății „Ajutorul” și a Președintelui ei, d. T. Dabo.

E un act semnat de cite-va zeci de membri ai numitei societăți, în cea mai mare parte fondatori.

STUDIU
Asupra proprietății fonciare și în special asupra domeniului public în Imperiul Otoman.

(Urmare)

III

Despre regimul proprietății în vigoare în Turcia, după codicele din 1858 și legile mai recente.

- Codicele din 1858 împarte pămîntul din Turci în cinci categorii:
1. Pămîntul mülk, adică proprietatea privată absolută.
  2. Pămîntul miriie, domeniu public proprietatea Statului.
  3. Pămîntul mevuefe, de mîna moartă, inalienabil.
  4. Pămîntul metruke, lăsat pentru uzul public.
  5. Pămîntul mevat, mort.

Proprietatea mülk
După definițiunea art 2 proprietatea mülk este aceia de care proprietarul poate dispune în mod absolut.

CARTELUL UNUI POBAC

Tiganu Împarat...

Arina de acum...
vedere, că de un timp în
noare, orășul e învins
cu țigani. ordonăm
p. Primar Dr. A. Zissu
No. 1903, Iunie 1904

Cine și-a făcut păcat,
Mortat,
Să-l dea lui Zissu pe mîna
Primăria
În smîntea lui păgînă,
L'a găsit chiar „pamflet”!
Și s'a pus să prigonească
Seminția țigănească.
Ca împăratul din poveste.

Dar țiganii prins-ă veste
Și vîzîndu-se l'aman
Au venit la Barosan
Unul negru ca Arap
Ținea jalba în proșap

— Aulică, cuconaj,
Mîncăși-și
Majutorul dumitaie
Mîl nepot.
Dar e-al dracului de tot
Și de-a pus la hangarale!
Lai de urechi și d'îl atar,
Că te face de ocară
Nu l' mai ține n' seamă hranu,
Că te face de rts neamu!

Nu pot — zice Al Barosan
Zissu o fi fost țigan,
Astăzi însă e boier,
Nu importă ce-a fost erit
— Zissu, boier?
— Da, da, da
— Haulică, ciuymanda!
Unde-i taica Faraon
Să vă țiarbă într'un cian
Și să v'atirne d'un par.
Borim-ăși pașa Primar!

Saroglu

Tot în jurul Noii Banci

Sub titlul „O nouă bancă”. D-l H. Dimitriu controlor la banca agricolă din Constanța, ne face cunoscut nouă acestora de la sate, cum s'au strîmănat mulți la un loc, pentru a aduna un capital, cu care să se vie apoi în ajutorul plugărimii. Sufletul ni se umple de bucurie cînd vedem, că alături de noi — frunțașii satelor — mai sunt și alții, ce se înjugă la luptă pentru ridicarea plugărimii.

Totuși d-l Dimitriu n'a căutat numai să ne arate foloasele de la banca ce s'a înființat, ci a strecurat la adresa noastră acuzațiunile nedrepte.

În interesul de a clarifica acele sed

țiunile din art. 2, care zice că proprietatea imobiliară mülk se transmite prin moștenire ca avere mobilă și este supusă legilor religioase.

Art 2 admite patru feluri de proprietăți mülk:

- 1). Proprietățile situate în interiorul comunelor.
Această dispozițiune, a cărei origină am văzut-o în capitulațiunile acordate popoarelor învinse, determină starea legală a comunelor față cu Statul; trebuie însă să observăm că în f pt, sub administrațiunea otomană, nu comuna ci administrațiunea dispune de locurile liber în interiorul comunelor.
- 2). Pămînturile care, distrase din domeniul public au fost date, cu titlu mülk la diferite persoane spre a se tolosi de ele în toate condițiunile unui plenus dominium, mülkief, conform prescripțiilor legii religioase.
- 3). Pămînturile de dijma, uehriie, adică cele împărțite între biruitorii pe timpul cuceririi.
- 4). Pămînturile haradjiie, care la aceia epocă au fost lăsate indigenilor cu titlu mülk supunîndu-se la plata haradjiului.

1). Ca exemplu putem cita un proces ce s'a ținut în Tulcea între un particular și administrațiunile domeniului statului, puțin timp după luarea în posesiune a Dobrogei: un loc care se află o cădire a statului, se revende pe temeiul unui titlu liberat de autoritatea administrativă locală, și purtînd o dată anterioră construierei acelei clădiri.

pări de vederea și acuzărilor nedrepte revin în articolul sus citat, ce s'a publicat în No. 49 al acestei gazete.

Ar fi trebuit poate ca noi, în care mai ales lovește d-l Dimitriu, să răbdăm — cum am mai răbdat și altele; să ne luptăm mai departe cu necazurile și nevoile noastre, să lăsdăm pe un oare-care să zică ce o vrea. Dar numai cu credința de a arăta adevărul pur, așa cum este, vreau să spun că cite-va cuvinte :

Să citez textual din articolul d-lui Dimitriu.

„Guvernul Român s'a gândit o proa adevărat, întrista soartă a acestei clase a plugărimii și a înființat bănci populare”

Prin urmare din acest citat reiese, că băncile populare sunt opera guvernului, a stăpînirii.

Dar iată ce rostoa acum 3 ani, în Parlamentul țării, un sfetnic al stăpînirii, ministrul învățăturii de pe atunci.

„Nu pot să trec cu vederea, fără să amintesc de instituția băncilor populare, pe care cu toții o prețuim așa de mult; această instituție este fapta lor proprie, de la centru li s'a dat numai sfaturi și îndemnuri. (Sp. Haret)

Acum trei ani se știa negru pe alb, că băncile sunt opera fruntașilor satelor și de sus nu fost numai îndemnuri!

Dar să mai amintesc ceva: în 1900 Dumitrescu - Bumbegiu, învățător, — actualmente inspector al băncilor populare, umblă din sat în sat, din târg în târg, propovăduind înființarea de bănci. Munca lui, ca și a altora, nu fost răsplătită, căci se știe că majoritatea din controlorii băncilor sătești sunt dintre dascăli sătești, ba unul este și în consiliul de administrație.

Dar nu numai învățătorii au muncit și muncesc, ci toți feciorii de gospodari, care s'au luminat prin învățatură.

De sus de la stăpînire s'a făcut ceva pentru sate dar foarte puțin comparativ cu sacrificiile plugărimii. Tot ce s'a făcut temeinic la sate e de jos.

Mișcarea economică — băncile sătești — sunt rezultatul muncii fruntașilor satelor și statul a legiferat ceea ce sătenii au făcut. Cît sunt însă de departe aceste bănci de rolul la care sunt menite? Spune d-l Dimitriu.

Dacă ar fi fost înființate de stăpînire, atunci am crede fără a mai corecta, dacă-i așa sau nu.

Dar băncile populare sunt isvorite din inșelii trebuințele satelor și nu s'au înființat de cît acolo, unde nu avut cine să le conducă și de nu s'ar fi înțeles menirea lor, atunci gospodarii dintr'un sat ar fi incredințat banii lui Stan, care nu le dă altă cheazășie de cît vorba lui?!

Dar în anul 1904, cine a împărțit porumbul la plugarii Tirgoveți ce scriu

că n'avem apostoli la sate, sau conducătorii băncilor — fruntașii satelor? Totuși unele bănci nu și ajung pe deplin scopul, și aceasta din cauza insuficienței capitalului, acolo unde sunt oamenii săraci, și omul sărac de la țară e de obicei și incult și îndărătnic.

Ei bine, „Noua Bancă” nu va putea nici scoate din pămînt capital, pentru a face acționari din toți nevoiașii satelor, și nici împrăștiat cultura necesară, care să facă instituția băncilor înțeleasă.

Pe capul nostru a căzut această sarcină; o ducem și fără murmur și spre isbîndă:

Vasile din Vaslui — Asarcic

CUTIA CU SCRIRORI

Copie după petiția adresată d-lui Prefect de Constanța în ziua de 17 Iunie 1906, de către d-l G. Șeitan din comuna Siriu.

D-le Prefect

Am rămas uimit văzînd ordinul d-voastre din Iunie c. de revocarea mea din funcția de ajutor de Primar al comunei Siriu și pentru care am fost rugat de consiliul comunal a o primi. N'am comis nici o dată vre un fapt care să mă compromită în demnitatea mea de om și funcționar și nici că aș fi tins vre-o dată la instigații după cum sunt acuzat că aș demoraliza moralitatea publică. Am fost încontinuu ani de zile Primar al acestei comuni și reprezentant în consiliul Județean de Constanța, demnități de care m'am achitat în modul cel mai conștiincios și astăzi ca drept răsplătă să fiu pe nedrept alit de rău taxat în fața d-voastre și a opiniei publice revocat pe gustul d-lui Subprefect Miclescu, căci motive nu are și nici va avea.

În fața acestor împrejurări și pentru a arăta opiniei publice cunoștințele și prietenilor mei, vă rog să bine voii a dispune o cercetare la fața locului, unde cu probe voi arăta că nu sînt eu acel instigator, după cum d-l Miclescu m'a calificat și că d-l Miclescu a profitat de concursul unor povețe absolute neexacte, inducîndu-vă și pe d-voastră în eroare, numai spre a acoperi abuzurile și faptele incorecte săvîrșite de altă persoană cunoscută justiției.

Cu tot respectul
(s-s) G. ȘEITAN

Domnule Șarry

Nu fără oare-care surprindere citese în ziarul d-tale „Dobrogea Jună”

*) Orice fel de răspundere a celor publicate la rubrica de mai sus, privește pe aceia cari ne trimit aceste articole.

rugămîntea de a-mi da comp't de beneficiul moral și material al unui bal dat în 1905. Că sunt fiul actualului ajutor de primar din comuna Cernavoda din actuala administrație, trebuie să dădorec faptul tragerii mele la răspundere? sau e alt ceva! Curios însă că onorabilul cetățean P. nu-mi pune de loc la îndoială nici corectitudinea și nici bunele intenții. Atunci ce? Mă voi aili, pe cît mă va ajuta memoria, să vă spun ce am putut face de pe urma celui bal.

Din postav de Azuga am făcut 5 (cinci) rinduri de haine uniforme de comandă pentru băieți, 3 rochi pentru fete și 3 perochi de ghele; în plus cumpărarea de cărți și cele trebuincioase la mal mulți băieți și plata celor-va livrete de cele în cari se trec notele la fete.

Am îmbrăcat deci, opt școlari și am încălțat trei. Eu cred că mal mult nici nu se putea face, fără ajutorul actualului administrației și chiar fără ajutorul d-lui Director al școlii și încă, la Cernavoda. Ba, contra actualului administrației am și eu o plîngere; că și mie mi-a strigat d-l Subprefect cine n'a autorizat să dau bal și că se sunt eu în Cernavoda de mă apuc de lucruri de astea! Am dat și eu telegramă la Minister și că în ziua actualului administrației am dat balul.

Al D-tale după considerație
Const. Demetrescu

Constanța 22 Iunie 1906.

INFORMAȚIUNI

Pentru ziua de 24 corent a fost fixat procesul intentat de d. Dr. Zlășu, ziarului nostru.

Directorul nostru nu s'a prezentat, pentru motive ce le vom arăta la timp.

Printre învățătorii din județe, e o mare ferbere, de oare-ce, cu și anul trecut și anul acesta, administrația a găsit cu cale să adune fondurile alocate în bugetele comunelor pentru premii și să le trimită cărși.

Pînă în anul trecut, cumpărătura cărșilor și diferitelor altor obiecte pentru premii, era lăsată la latitudinea învățătorului respectiv, singurul în măsură de a face o alegere potrivită și a încuraja astfel și virginități unora și a satisface lipsurile elevilor nevoiași.

Anul trecut însă — și lucrul se va petrece la fel și anul acesta — s'au trimis, spre a fi distribuite la copii, cărși, care nu mai pot fi admise nici prin ungherele pensionatelor celor mai „moderne”.

De ce această dispozițiune, care dăduse loc la atîta nemulțumiri îndreptățite încă din anul trecut, se repetă și în anul acesta?

Pe cît știm, mulți dintre învățătorii vor refuza în anul acesta cărșile ce li se vor trimite.

D Durma, noul șef al poliției de Constanța și-a luat postul în primire.

Necurătenia din oraș, a ajuns într'un grad de nesuferit și începe să amenințe sănătatea publică.

Tot felul de stîrfuri, aruncate prin maidane, nu numai că împrăștiat mirosuri de nesuferit, dar infectează diferitele insecte, ale căror întepături au pricinuit chiar decese. Cazul cu farmacistul Kaufmeyer și pe cît aflăm, avem de înregistrat un al doilea caz, neurmat însă de moarte.

Malul mării cu desăvîrșire neglijat; în special cel de pe str. Marcu Aureliu, care a fost transformat într'un depozit a tot felul de necurătenii.

Șanțurile șoselei din piața de alimente pline de o apă stagnantă, a cărei infecție face trecerea imposibilă pe acolo. Nu mai vorbim de depozitul de gunoaie din dosul pieței.

Comoditățile publice într'un mod scandalos întreținute.

Sat fără cliin!

Săptămîna trecută d. Bănescu, după o ședere de o zi la Constanța, a plecat la Slobozia, spre a cumpăra cal pentru serviciul municipal, la țirgul Drăgaica, ce se ține acolo.

Ni se afirmă, că la intrarea în bileiș, giambașii de acolo l'ar fi căutat să nu aibă friu la briu. Faima primarului Constanței a trecut fruntariile județului nostru!

Cel șase cal cumpărați de d. Primar la Slobozia au sosit cu trenul de ieri, cu un ramburs de 7.500 lei.

Se zice că la gară ar fi fost primiți de d. dr. Zissu. Iacă niște pacienți potriviți!

Aflăm, că și d. D. Nistorescu, comandantul sergenților din orașul nostru, a fost decorat cu „Coroana României” în gradul de Cavalier.

În legătură cu decorările din anul acesta, d. Gh. Șerbănescu, proprietar și fost domnitar al orașului nostru, se plînge și cu drept cuvînt de lipsa de deferență cu care au fost tratate o mulțime de persoane meritoase din Constanța.

A eul să fie vina?

D-șoara Olimpia Mihăilescu-Mormocanu, sora d-lui avocat Virgil Mormocanu, a luat pe lingă licența de matematici și acea în științele fizico-chimice.

Felicitările noastre

Poșta Redacției

MUSCRAT. — E posibil că nici Primarul comunei să nu primească ziarul?

care putea să fie de două feluri: haradjul-mucășme, impozit proporțional impus asupra recoltei, și haradjul-mucășzor, impozit fix impus asupra pămîntului. Haradjul-mucășzor este haradjul-cazile despre care am tratat mai sus. Proprietățile ucliri și haradjii nu prezintă un interes pentru noi. După cîte știm, nu s'a făcut nici o împărțea de teritoriu între biruitori, la cucerirea Dobrogei, al cărei pămînt a devenit vacuțional, domen public.

Avem, dar, să ne ocupăm numai de proprietățile distrase, după vremi, din domeniul statului, și date, cu titlu mîlk, la diferite persoane.

Actele pe care se poate întemeia o asemenea proprietate sunt concesiunea emanată de la munificența suveranului, sau vînzarea făcută de către stat.

Luînd posesiunea prescripțiunea, poate ea fi opusă Statului și constitui un titlu la proprietatea mîlk, a unui pămînt care făcea parte din domeniul public?

Noi nu esitam a răspunde în mod negativ, pe temeiul axiomei de drept că nimeni nu poate prescrie în contra titlului în virtutea căruia el posedă, și pe temeiul art. 103 din codice.

Oricine este în drept a ocupa și cultiva un pămînt ai domeniului public neposedat de nimeni; aceasta constituie o stare legală recunoscută de lege, după cuvîntul Profetului, că ori cine este în drept a readuce la viață un pămînt mort, mevat. Art. 103 din cod prevede cazul

în care cine-va ocupă și cultivă un pămînt fără să fi obținut permisiunea prealabilă a autorității, dreptul de posesiune dobîndit prin acest fapt, se recunoaște de autoritate, și actul de posesiune i se liberează fără taxă (art. 12 din regl. tapnelor). Un fapt dar, nu numai tolerat dar chiar încurajat de stat, și din care rezultă un drept de posesiune determinat de lege, nu poate da naștere la prescripțiune pentru dobîndirea proprietății absolute.

A doua întrebare ce se prezintă, se înțelege tot pentru pămînturile posedate pe domeniul public, afară din orașe și alte comune, este aceea de a se ști care sînt dovezile ce se pot admite pentru justificarea alegațiunii ca titlurile de proprietate, adică concesiunea Suveranului sau actul de vînzare al Statului, s'au distras, sau s'au pierdut.

Nu este îndoială că registrele autentice ale Arhivei Statului, Dettter-Khane, fac dovadă suficientă. În lipsa lor, însă, credem că numai după un început de dovadă scrisă, consistînd în acte autentice emanate după vremi de la autoritățile administrative competente, și din care se constată că posesorul a fost totdeauna considerat ca proprietar, numai după acest început de dovadă scrisă, zicem, s'ar putea recurge și la celelalte mijloace de dovedire. Argumentul *possideo quia possideo* nu se poate opune Statului, căci presumpțiunea este în favorul său.

Spre a fi complet în enumerarea diferitelor feluri de proprietăți mîlk, articolul 2 ar fi trebuit să menționeze o specie particulară de proprietăți mîlk aflate pe domeniul public; voim să vorbim de sădirile și clădirile făcute pe un pămînt miriș; ele devin proprietatea mîlk a posesorului și sînt supuse legilor religioase, iar fondul rămîne proprietatea Statului și este supus prescripțiilor din codice. Acest fel de proprietate nu este alt ceva de cît embaticul din legislațiunea noastră.

Vom vedea, mai jos, dispozițiunile prin care legiuitorul a căutat să concilieze între ele cele două legislații la cari sînt supuse aceste proprietăți.

Am arătat în partea istorică a acestui studiu că codicele din 1858 nu se ocupă de proprietatea mîlk, care, după cum zice art. 2, este regulată prin cărșile de jurisprudență religioasă. (figh).

El nu se ocupă asemenea de proprietățile de mînk moartă vacuf acelu adică zice art. 4, care, fiind mîlk la origină, au devenit vacuf prin îndeplinirea formelor prescise de legea religioasă (shariat).

Să observăm, pentru a ne familiariza cu limbajul juridic musulman, că legiuitorul evită a da acestor bunuri vacuf, calificațiunea de mîlk, căci aceasta ar implica o contradicțiune; cuvîntul mîlk, după cum am arătat mai sus, indică un obiect liber, alienabil, iar vacuf arată un lucru imobilizat, de care nu

se poate dispune în mod liber. Se poate declara vacuf a încă imobiliza, și obiecte mobiliare de tot felul.

Legea mai admite constituirea în vacuf de pămînturi domeniiale, de către suveran sau de către particulari cu autorizațiunea suverană.

Statul rămîne proprietarul fondului și numai dijma și celelalte dări, în totalitate sau în parte, sînt constituite vacuf în folosul fundațiunii pioase.

Posesorii pămînturilor constituite vacuf în modul acesta au aceleași drepturi și obligațiuni ca posesorii pe pămînturile miriș proprii și; oșelirea numai este că fundațiunea pioasă este substituită statului pentru percepțiunea dărilor.

Spre a evita confuziunea și repetițiile art. 4, rezervă cuvîntul vacuf, pentru proprietățile de mînk moartă care au fost posedate de fondatori cu titlu mîlk; iar pămînturile domeniiale atecate fundațiilor pioase le chiamă *mevcufe*, care, de altminteri, are același înțeles cu cuvîntul vacuf.

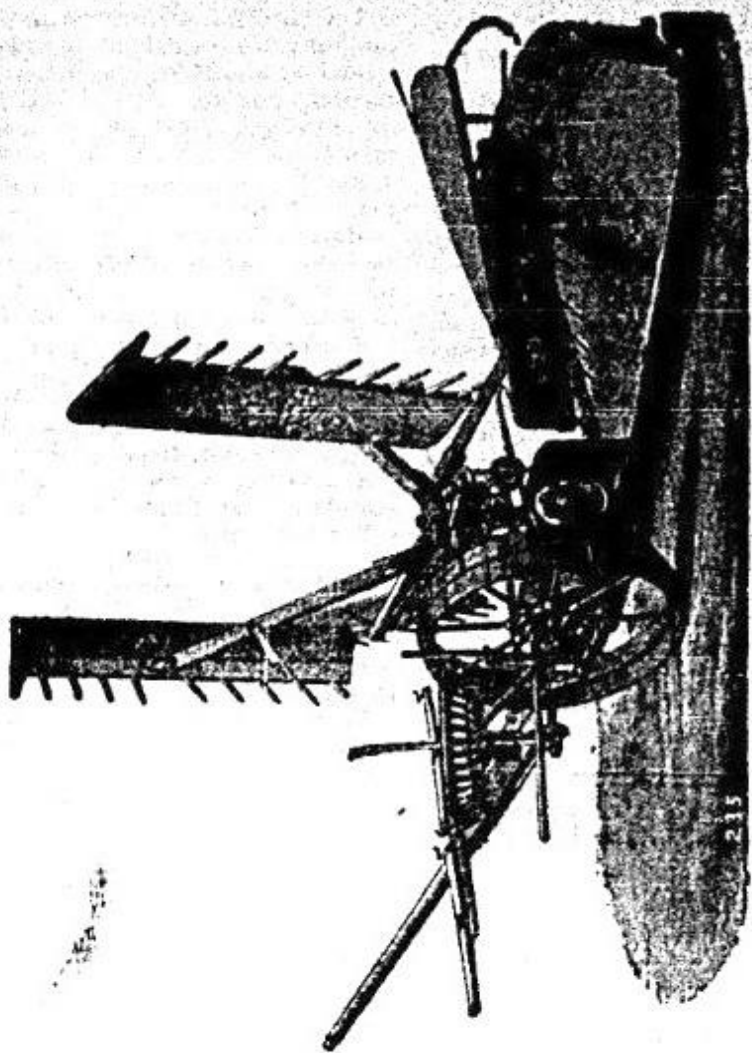
Codicele se ocupă, dar numai de pămînturile metruke, și de pămînturile mevat, moarte.

Va urma

Pentru sezon de închiriat odăi mobilate la Anadolchioi str. Ștefan cel Mare No. 8.

Ana C. Botez.

Tot felul de Mașini Agricole
RENUMITELE MASINI de SECERAT „ALBION“
 Sezon 1905. Perfectionat.

G. H. RICHINAL Str. Mercur No. 1 - Constanța

TOT FELUL DE REZERVE pentru Secerătoare de ori-ce sistem
 Atelier de Reparatiuni cu aburi

Nu citiți numai,
 ci încercați renumitul și medicinalul
Sapun de lapte de crin

(Un cal de lemn e marva fabricii)
 pentru a obține o față curată, cu culoarea naturală și ferită de tot felul de pete.
 Bucata 1 leu 50 bani.
 De vânzare la d-nul : Lascaridis și A. Heldenbusch, droghist.

DROGUERIA MEDICINALA

Alexandru I. Heldenbusch

CONSTANȚA

Strada Carol (sub Hotel Regal)

Asortată cu tot ce cuprinde această branșă precum :
 Drogue medicinale și industriale, parfumuri din fabricile cele mai bune din străinătate, apă de Colonie streină, apă de Colonie cu kilogramu; articole de toaletă, Pudre, Pastelă de dinți, Perit de dinți, Săpunuri medicinale străine și indigene Săpunuri de toaletă străine calitățile cele mai alese; articole de cauciuc, irigătoare, articole de bae; mare varietate de esențe de parfumuri franceze cu gramu mirosurile cele mai moderne articole de pansament, Vată calitate superioară, Untură de Pește proaspătă albă cea mai bună calitate: Vasilină, Benzina Glicerină, apă de gură cu kilogramu cel mai bun antiseptic pentru gură și conservarea dinților, vopsea pentru păr toate culorile, diferite Siringi, articole chirurgicale, Thermometre de bae și maximele, lacuri, vopsea pentru dușumele, ceară pentru parchet etc. etc.
 Toate cu prețurile cele mai reduse, deviza mea fiind a vinde eftin pentru a vinde mult.

Pretutindenți chiar la țară se caută persoane onorabile și experimentate capabile de a se ocupa de vânzarea unui articol foarte avantajos și lesno de plasat. *Capital nu e necesar.* Ori-cine se poate ocupa chiar în mod accesoriu.

Condițiuni excepționale și salar fix, cite-va sute de lei pe lună, în caz de activitate urmată de succes.—Scrieți sub: -II 339 la agenția de publicitate Jean R. Blondel, Jignifei. București

Deposit de cherestea

Albert Theiler

Depositul este bine asortat cu lemnărie de construcție.

Specialitate în tâmplărie și dușumele uscate.

Efectuare promptă de tot felul de comenzi speciale în brad și stejar, ecarisat și cioplit.

INSTITUTUL „MIRCEA-VODĂ“

Fondat în anul 1901

CURS PRIMAR, LICEAL ȘI COMERCIAL

Director, VIRGIL ANDRONESCU

Reputația institutului „Mircea-Vodă, este stabilită. Nu s'a cruțat nimic pentru ca școala să fie printre cele mai bune. — Rezultatul examenilor anuale a arătat că în școala aceasta se muncește cu sîrguință.

Profesori impuși și neobosiți, și-au dat obolul cu dragoste și desinteres, pentru reușita institutului.

Anul acesta s'a mai alipit pe lângă institut și

UN INTERNAT DE FAMILIE unde copiii de toate vrăstele, în schimbul unei modeste plăți, sunt îngrijiți părintește, dându-li-se și meditațiunile trebuitoare.

„LA OVIDIU“

Piața Independenței No. 22

D. GH. DESPINACHIS

Non magazin cu Coloniale, Delicatese și Comestibile (Fost P. ASTRAS)

Băuturi spirtoase străine indigene MARE DEPOU DE VINURI

Specialitate în mar-de-lemnuri Franceze și Grecești

Diferite articole coloniale orientale

APERITIVE - TRUFANDALE

Prețuri mai eftin ca ori unde Serviciul prompt și foarte conștiincios Târgurile se expediază la Domiciliu

FRUMUSEȚEA

și disparițiunea completă a ori-căro afecțiuni a pielii precum: puncte negre, roșiata feței, coșuri, pistrui etc. nu se poate obține de cât prin intrubuințarea zilnică a renumitului

Sapun de Lapte de Crin

Marca fabricii un „Cal de Lemn“ a lui Bergmann & Co. Radehoul-Dresden Prețul Lei 1-50 Bucata

Depozit la: L. & I. Lascaridis și la Drogueria Medicinală Alex. I. Heldenbusch Constanța.

Dr. Ioan Zalplachta

Medic al Spitalelor Eforiei

Bóle interne și bóle nervóse București

Strada Teilor No. 120

Consultațiuni de la 4-6 p. m.

Cea mai eftină și cea mai igienică

APĂ MINERALĂ DE MASĂ
BORVIZ-REPATY

Singurul depozitar p. Dobrogea

VASILE TOMA & C-ie

Știclea mică 40 b., Știclea mare 55 b.

Marele Hotel „Metropol“

St. ELENA No. 10, lângă OVIDIU

Intrat exclusiv sub direcțiunea d-lui Mișu Georgescu și inzestrat cu tot mobilierul nou, *cu sobe de teracotă — SOBE CE NU SE GASESC LA NICI UN HOTEL DIN LOCALITATE* — e pus la dispoziția vizitatorilor Constanței în ori-ce timp din zi sau noapte.

Urmele vechii administrațiuni „Gherachi“ sunt șterse cu desăvîrșire.

Șe dau camere și cu luna.

Prețuri modeste.